

Bilinmeyen Bir Ürün: Beç Tavuğu

Metin PETEK

Geliş Tarihi: 20.05.2004

Kabul Tarihi: 02.09.2004

Özet: Beç tavuğu eti lezzetinin yanında üstün besin değeri ile de ünlüdür. Eti yağsızdır ve esansiyel doymamış yağ asitleri bakımından zengindir. Aynı zamanda, beç tavuğu eti diğer kanatlılar arasında en fazla proteini içerir. Yumurta ve et verimi yumurtacı yavuk ve etlik piliçlerden daha düşüktür. Afrika kıtasında milyonlarca yabancı beç tavuğu bulunmasına rağmen günümüzde entansif olarak en fazla Fransa ve İtalya'da yetiştirilmektedir.

Bu çalışma beç tavuklarının verim özellikleri hakkında genel bir bilgi vermek amacı ile yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beç Tavuğu, et ve yumurta verimi.

An Unknown Product; Guinea Fowl

Summary: Guinea fowl is noted for nutritional qualities as well as its taste. Its meat is lean, and is rich in essential unsaturated fatty acids. At the same time, guinea fowl meat contains the most protein of all poultry. But on the other, the egg and meat production lower than layer and broiler chickens. Today, in spite of the fact that there are several million wild guinea fowl in Africa, France and Italy have undertaken intensive production programmes.

This study was made to inform the general production parameters of guinea fowl.

Key Words: Guinea Fowl, meat and egg production.

Giriş

Oyun ve süs kuşu olarak tanınan beç tavukları son zamanlarda üsün besleyici özellikleri ile de dikkati çekmektedir. Beç tavuğu eti yağsızdır ve esansiyel doymamış yağ asitleri bakımından oldukça zengindir. Tek ve çok zincirli doymamış / doymuş yağ asidi oranı diğer kanatlılardan üstündür. Beç tavuğu etinin her 100 g'ında 134 Kcal enerji varken, bu değer hindide 109 Kcal, piliçte 154 Kcal ve ördekte 271 Kcal'dir. Beç tavuğu eti diğer kanatlılara göre en fazla proteini içerir. Piliç etinin 100 g'da 22.2 g, hindide 21.9 g, ördekte 19.6 g protein bulunurken, beç tavuğu etinde 23.2 g protein bulunmaktadır. Aynı zamanda B ve E vitaminleri ile demir yönünden oldukça zengin olup, kolesterol oranı diğer kanatlı etlerine göre daha düşüktür.

1. Beç Tavuğu Yetiştiriciliğinin Genel Durumu

Numida Meleagris olarak bilinen beç tavuklarının anavatanı Afrika'dır. Orta çağda Fransız krallarının hayvanat bahçelerinde bu hayvanlara rastlandığı ve çok daha öncesinde Yunan ve Roma uygarlıklarında bunların yetiştirildikleri bildirilmiştir⁸. Afrika'da milyonlarca yabancı beç tavuğu bulunmasına rağmen günümüzde Fransa ve İtalya'da yoğun olarak entansif üretim yapılmaktadır.

Beç tavuğu dünyada en fazla Batı Avrupa'da yetiştirilmektedir. Fransa 51 milyon adetle dünyanın en önde gelen beç tavuğu üreticisidir. İtalya 23.8 milyon adetle ikinci, Belçika 500 bin adetle üçüncü sıradadır. Geri kalan 25 bin adet beç tavuğu diğer Avrupa ülkelerinde yetiştirilmektedir⁸. Fransa aynı zamanda dünyanın en

* Doç. Dr.; Uludağ Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Zootekni Anabilim Dalı, Bursa.

büyük beç tavuğu tüketicisidir. 1990'da Fransa'da kişi başına tüketim yılda 920 g, İtalya'da 520 g, Belçika'da 210 g, Almanya'da 15 g ve geri kalan Avrupa Topluluğu ülkelerinde 10 g'dan daha azdır. Türkiye'de entansif beç tavuğu üretimi yapılmamaktadır. Ancak birkaç hayvanat bahçesinde yer almakta, bunun yanında daha çok bir hobi olarak bazı ailelerde yer almaktadır. Bazı yörelerde Fransız tavuğu olarak tanınmaktadır.

Üretiminin en yoğun olduğu Fransa'da daha çok tüketici tercihinin bağlı olarak iki tip beç tavuğu üretimi yapılmaktadır. Kapalı barınaklarda geleneksel tip beç tavuğu yetiştiriciliği ve günümüzde üretimin aşağı yukarı % 37'ni oluşturan serbest dolaşimli sistemde (free range) beç tavuğu yetiştiriciliğidir.

2. Beç Tavuklarının Verim Özellikleri

2.1. Canlı Ağırlık

Vivek ve ark.¹³ beç tavuklarının kuluçka çıkışı, 4, 8, 12 ve 16 haftalık yaş canlı ağırlıklarını sırası ile 26.87, 208.12, 619.78, 951.00 ve 1190.00 g bildirmişlerdir. Hien ve ark.⁶ serbest ve kontrollü şartlarda beç tavuklarının verim özelliklerini inceledikleri bir çalışmada 28 haftalık yaşta canlı ağırlıkları sırası ile 933.3 ve 958 g bulmuşlardır. Fraga ve ark.⁵ beç tavuklarının 84 günlük yaşta 868 g. canlı ağırlığa ulaştıklarını saptamışlardır. Ayorinde ve ark.³ Nijerya'da dört varyete ile yaptıkları bir çalışmada beç tavuklarının canlı ağırlıklarının 28 haftalık yaş döneminde 949 ile 978 g. arasında değiştiğini tespit etmişler, Stolyar ve Ignatov¹⁰ Siberian beyaz beç tavuklarında erkeklerin ergin canlı ağırlığının 1.5-1.6, dişilerin canlı ağırlığının 1.8-1.9 kg arasında değiştiğini bulmuşlardır. Aleandri ve Olivetti¹ kafesde ve altıklı zeminde yetiştirilen 15 haftalık yaşta beç tavuklarının erkek ve dişiler için canlı ağırlıklarını sırasıyla 1427-1438 ve 1620-1629 g. bildirmişlerdir. 1992 yılında Fransa'da geleneksel üretim teknikleri ile yılda birim m² alanda 91.5 kg beç tavuğu üretilmiştir ki, aynı alanda yılda piliç üretimi 219 kg, hindide 162 kg bulunmuştur. Rastgele örnekleme test istasyonlarında yapılan çalışmalar beç tavuklarının 84 günde kesim ağırlığına ulaştığını göstermiştir⁸. Geleneksel (kapalı) ve serbest dolaşimli barındırma sisteminde yetiştirilen beç tavuklarının canlı ağırlık, yemden yararlanma ve günlük canlı ağırlık kazançları tablo I'de sunulmuştur.

Tablo I. Klasik (kapalı) ve serbest dolaşimli barındırma sisteminde yetiştirilen beç tavuklarının canlı ağırlık, yemden yararlanma ve günlük canlı ağırlık kazançları.

Table I. The body weight, feed conversion and daily body weight gain in guinea fowl raised in conventional and free-range housing systems.

	Kapalı Barınak (77 Gün)	Serbest Dolaşım (98 Gün)
Canlı Ağırlık (g)	1700	1760
Günl. Can. Ağ. Kaz. (g)	21	18
Yemden Yararlanma	2.8	3.3

2.2. Yumurta verimi, Yem tüketimi ve Kuluçka Randımanı

Hien ve ark.⁷ beç tavuklarının reproduktif özelliklerini belirlemek amacı ile yaptıkları bir çalışmada yumurtaya giriş yaşının 219-255 gün arasında değiştiğini, ortalama yumurta ağırlığının 38-40 g olduğunu tespit etmişlerdir. Sunder ve Verma¹¹ 11-20 haftalık yaş döneminde beç tavuklarını % 12 ve 16'lık protein içeren bir rasyonla beslemişler ve % 16 proteine sahip rasyonla beslenen grubun daha iyi performans gösterdiğini bildirmişlerdir. Beç tavukları yılda m² alanda 260 kg yem tüketirken, bu rakamlar piliçler için 405 kg, hindi için 365 kg bulunmuştur. Ayorinde ve ark.³ 4 farklı varyete için 28 haftalık yaş döneminde tavuk başına yem tüketimlerinin 9290 ile 9780 g arasında değiştiğini bildirmişler, Stolyar ve Ignatov¹⁰ Siberian beç tavuklarının yılda tavuk başına tavuk-kümes yumurta verimlerini 200 adet, kuluçkalık yumurta randımanını % 56 ve tavuk başına yılda üretilen civciv sayısını 90 adet bulmuşlardır. Sanjeev ve ark.⁹ beç tavuklarının 64 haftalık yaşa kadar olan yumurta verimlerini 96.4 adet bildirmişlerdir. Fransa'da geliştirilen yumurta ve damızlık verim yönlü ve etlik beç tavuklarının başlıca verim özellikleri tablo II'de sunulmuştur⁸.

Tablo II. Yumurta ve damızlık verim yönlü beç tavuklarının bazı verim özellikleri

Table II. Some production parameters of commercial and breeder guinea fowl

% 5 Verim Yaşı	29 Hafta
Üretim Dönemi	66 Hafta
Tavuk başına yumurta sayısı (Tavuk-Kümes)	184 adet
Tavuk başına kuluçkalık yumurta sayısı (Tavuk-Kümes)	173 adet
Kuluçka randımanı	% 72
Tavuk başına üretilen civciv sayısı (Tavuk-Kümes)	125
Tavuk başına yem tüketimi (Tavuk-Kümes)	
Büyütme Dönemi	13 kg
Yumurtlama Dönemi	37 kg

2.3. Ölüm Oranı

Jamenot ve Galor⁸ beç tavuklarında embriyo ölümlerinin % 20'nin altına düşürülemediğini, Aleandri ve Olivetti¹ kafes ve altlıklı zeminde ölüm oranının yaklaşık % 5 olduğunu bildirmişlerdir.

2.4. Karkas Randımanı

Brijesh ve ark.⁴ iki farklı beç tavuğu ırkında karkas randımanını erkeklerde %76.06 ve 78.32, dişilerde % 73.43 ve 76.88 olarak bulmuşlar, Aleandri ve Olivetti¹ beç tavuklarında karkas randımanını erkek ve dişiler için sırasıyla % 87.1 ve 83.0 bildirmiştir. Ayorinde² beç tavuklarında karkas özelliklerini incelediği bir çalışmada bu hayvanların karkas randımanının % 67.97 ile 74.01 arasında değiştiğini saptamıştır. Yapılan ıslah çalışmaları ile beç tavuklarında karkas randımanı dişilerde % 65.6'dan %69.0'a, erkeklerde % 66.4'den % 70'e yükselmiş, göğüs eti / canlı ağırlık oranı % 2.2, abdominal yağ miktarı % 0.35 oranında artmıştır⁸. 1.6 kg canlı ağırlıkta kesilen bir beç tavuğu yaklaşık 1.1 kg pişirilme-ye hazır karkas verebilir. Bunun 300 g'ı göğüs eti, 380 g'ı butlar ve 130 g'ı yenilebilir iç organlardır. Upreti ve ark.¹² beç tavuklarında yumurta ağırlığı ve depolama süresinin kuluçka sonuçlarına etkilerini inceledikleri bir çalışmada kuluçka randımanının % 73.02 ile 79.53 arasında değiştiğini bulmuşlardır.

Günümüzde yetiştirme teknikleri ve sağlık koşullarının gelişimine bağlı olarak beç tavuğunun halihazırdaki organoleptik kalitelerini koruyan daha az maliyetle daha hızlı büyüyen Pearl ve Lavender gibi hatlar geliştirilmiştir.

Sonuç

Üstün besleyici özelliklerine rağmen beç tavuklarının et ve yumurta verimleri ticari yumurtacı tavuk ve etlik piliçlerden daha düşüktür. Dolayısıyla beç tavuklarında yumurta ve et üretiminin maliyeti daha yüksektir. Günümüz Türkiye'sinde entansif yetiştiriciliği yaygın olmayan beç tavuğu kanatlı etinde çeşitlilik sağlama açısından ancak belirli bir tüketici kitlesinin ilgisini çekebilecek niteliktedir.

Kaynaklar

1. ALEANDRI M, OLIVETTI A: Rearing guinea fowls for meat in floor pens and batteries. Preliminary experimental results. Atti-della

Societa Italiana delle Scienze Veterinarie, 1982; 32: 394.

2. AYORINDE KL: Carcass yield and chemical composition of four indigenous guinea fowl varieties at different areas. *Beast CD* 1989-8/98.
3. AYORINDE KL, OLUYEMI JA, AYENI JSO: Growth performance of four indigenous helmeted guineafowl varieties in Nigeria. *Bulletin of Animal Health and Production Africa*, 1988; 36: 356-360.
4. BRIJESH S, HUSAIN KQ, VARMA SK, SINGH B: Effect of strain and sex on the carcass yield of Guinea fowl. *Indian Journal of Poultry Science*, 1999; 34:277-279.
5. FRAGA LM, VALDIVIE M, PONCE LR, PEREZ M, PEREZ N: Preliminary results on genetic parameters of growth traits in Cuban guinea fowls. *Cuban Journal of Agricultural Science*, 1989; 23:191-195.
6. HIEN OC, BOLY H, DIARRA B, SAWADOGO L. Farming method impact on the mortality and e growth of guinea fowl in winter seasons in e subumid zone of Burkina Faso. *Bulletin of Animal Health and Production in Africa*, 2000; 48:236-245.
7. HIEN OC, BOLY H, BRILLARD JP, DIARRA B, SAWADOGO L. Effects of preventive medical treatments on the productivity of local guinea-fowl [*Numida meleagris*] in the sub-humid region of Burkina Faso. *Tropicicultura*, 2002; 20:23-28.
8. JAMENOT P, GALOR SA: La Pintade: An Unknown Product. *Misset World Poultry*, 1994; 10:, 10-13.
9. SANJEV K, HARPREET S, SHARMA RD, KUMAR S, SINGH H: Prediction of annual egg production on the basis of part record egg production in guinea fowl. *Indian J. of Poultry Science*, 1997; 32: 122-125.
10. STOLYAR T, IGNATOV I: Volga white guinea fowls. *Ptitsevodstvo*, 1988; 8: 22-25.
11. SUNDER GS, VERMA SVS: Influence of varying levels of protein and energy in diet on the performance of guinea fowls. *Indian Journal of Poultry Science*, 1986; 21: 196-199.
12. UPRETI MC, KUMAR B, KHATI DS, SHAH P: Effect of storage period and egg weight of guinea fowl on hatchability at high altitude. *Indian J. of Poultry Science*, 1993; 28: 77-79.
13. VIVEK P, BRIJESH S, KUMAR D, SARMA RK, HIMANSU P, PORWL V, SINGH B, PANDEY. Genetic studies on growth and conformation traits of guinea fowl. *Indian J. of Poultry Science*, 2002; 37:179-180.